

missa allan peningin í skatti, fingið vissu fyrri, at tey undir ongum umstøðum koma undir eina størri skattabyrðu.

Ikki hevði tað verið av leið, um skattalógin varð broytt so, at øll vórðu skattað av brutto-inntøkuni, hvussu lítill hon enn var. Minstamark skuldi heldur ongantið farið niður um 15 pst. Síðani átti sama skipan at verið sett í verk, sum er galdandi, tá eykamenn koma inn á ting. Tí við teirri lutfalsskipan hevði helst verið javnari býtt við skatti.

Her er vert at skoyta uppi, at pensjonistar, avlamsfólk og onnur, ið fáa pening frá tí almenna, skuldu ongan skatt fingið. Ella skuldi skatturin verið tikin burturav, áðrenn peningurin varð flýggjaður teimum. Tí eitt er, at líkingarvaldið kundi spart pening, men heldur meiri verður hugsað um, hvussu henda lön er, so torført er at bera nakað aftur, og ger hetta, at mong teirra, sum fáa hesar litlu sømdir, ganga meiri og minni niðv, tí tey ansa ikki nóg væl eftir teimum fáum oyrum, tey fáa, og tá skatturin kemur út, er ov lítið til, og kemur hetta tí at ganga út yvir heilsu teirra.

Leigugjald er eins illa dánt sum orðið skattur. Tí mong ung hjún við børnum leiga íbúðir í dag, av tí at hesi eiga ikki pening niðurfyrri og koma tíans-heldur nakrantið at gera tað — uttan so, at tey vinna í onkrum happadrátti — so tey kundu sett fótur undir egið borð. Tá hesi somu umframt skatt gjalda so nógv í leigu, verður einki til avlops. Og dømi eru um, at ein meðalfamilja við trimum børnum noyðist at lata 8.000 kr. fyrri leigu, hita, ljós, skatt og sjúkukassalimargjald, áðrenn hon fær loyvi til at koyra bitan í munnin og klæða sín nakna kropp. Hetta kann ikki vera rætt. Á henda hátt kann sigast, at vit hava trælalund í Føroyum. Hvi eru veruliga einki eftirlit við húsaleigugjaldi? Er tað kanska rætt, t tey fáu, sum hava ráð at byggja, skulu kunna leiga út, fyrri at fáa leigaran at gjalda fyrri rentur og avdráttir, sum kunnu koma upp á umleið 2.000 kr. fyrri vanlig hús, meðan eigarin sjálvur býr hjá foreldrunum fyrri lítið og einki. Og mangan eru íbúðirnar í sera vánaligum standi. Nei, rættari var, um ognar-maðurin av húsunum sínum sjálvur luttók í gjaldinum av húsinum, so leigarin í mesta lagi læt 40 prosent av tí samlaða gjaldinum fyrri rentur og avdráttir. Eisini skuldi hægsta leigugjald verið avmarkað til 800 kr. um mánaðin við teimum treytum, at henda íbúð kundi hýst eini meðal familju. Her verður roknað við, at íbúðin má vera útgjerd við í minsta lagi fyra ella fimm kørum.

Samfelagsstuðul er nakað, ið er neyðugt til tíðir. Og sum er til gagns, tá hetta verður skipað á rættan hátt. Men tiverri hendir tað, at henda meginregla verður gjerd til skammar við tað, at stuðul verður latin til tiltøk uttan endamál, og borgarar fáa hann til spæls. Tá er skeivt borið at.

Tað er fyrst av øllum tey, sum eru fyrri harðari lagnu, ið egia at fáa henda stuðul. Vit kunnu nevna sjúk og gomul og brekað.

Síðani eigur stuðul at verða latin til undangongumenn við áræði fyrri at eggja teimum á glið við munagóðum tiltøkum bæði sam-felagnum og teimum sjálvum til frama. Og tá hesir eru komnir í gongd, skal ikki meiri veitast teimum uttan so, at teir eru komnir í eina torføra støðu.

Soleiðis at skilja, at hava hesir fingið høvdið fyrri seg, so mugu teir innsiggja, at rættast er at leggja inn undir seg í góðum tíðum, fyrri at hava okkurt at

taka til í niðurgangstíðum.

Samfelagskappingarhug hava vit at kalla ikki longur í Føroyum. Hugsa vit okkum um og bera saman við tíðina hjá foreldrunum. Eisini er vert at minnst afturá okkara barnaár, tá vit kappaðust við okkara javnaldrar í øllum, fyrri at gerast bestir. Tí tykist tað, sum øll er fallin í fátt av tveimum høvuds-orøkum. Onnur er tann, at alt er so dýrt, at vit ikki seta okkum føri fyrri at vinna á mál og tí bara pakka saman, áðrenn skjótil er settur á. Seinna orsøkin, sum er tann verra, er at vit líta á, at landið letur stuðul, sum tað eisini ger í mongum færum. Tað

ger, at vit liggja á teirri løtu síðuni og sláa alt upp í glens. Slíkt gongur ikki í longdini. Fólk mugu fáa stuðul til endamál sum húsabygging og ikki stuðul, tá hannbert verður brúktur til spæls.

Samfelagssjónarmiðið er, havi eg ikki misskilt tað, samarbeiði millum borgarar í einum landi. Tað vil siga, at allir hava ábyrgd í landinum og tí eisini skyldu til at bera eina so stóra byrði, sum teir kunnu bera. Og vil eg eftir minum meti valla halda, at Føroyar er eitt samfelag eftir tí, sum eg havi nevnt frammanfyri.

Áðrenn eg gevist skal eg koma við aðalhugsan míni við hesi

grein. Hon er, at nakað má gerast av tí, eg havi nevnt. Og síðani eitt krav afturat. Tað er, at øll fólk — fyrst og fremst hjún — mugu fáa eitt meðal grundtøki upp á 500 m² fyrri hægst 15.000 kr. Her hugsi eg, at hvør einstøk kommuna hevur sína uppgávu at dragast við. Men treytn er, at øki verður latið til sethús og bert eitt í part, so vit sleppa undan allari spekulatió.

Tástani hevði staðið betur til, so fólk fingi treysti og kappingarhug aftur, og kriminaliteturin hevði helst minkað.

Jákup Johannes Joensen

Borðreiðið væl —

Borðreiðið við dygdarvørum frá

A/S Thorshavns Mælkeforsyning & Margarinefabrik